

Sygn. akt I.C 264/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 grudnia 2017r.

Sąd Okręgowy w Łomży Wydział I Cywilny

w składzie :

Przewodnicząca : Joanna Rawa

Protokolant : Alicja Gładysiak

po rozpoznaniu w dniu 13 grudnia 2017 r. w Łomży

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółka z o.o. z siedzibą w W.

przeciwko C. K.

o zapłatę

I- powództwo oddala;

II- zasądza od (...) Spółki z o.o. z siedzibą w W. na rzecz C. K. kwotę 5.949,91 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt I C 264/17

UZASADNIENIE

Powódka - (...) Spółka z o.o. z siedzibą w W. –wnosiła o nakazanie C. K. aby wydał ruchomości w postaci: ciągnika rolniczego (...) typ (...) DT, nr (...), rok produkcji 2012, ładowacza czołowego (...) typ Ł-104, nr (...), rok produkcji 2012, prasy belującej (...)(...), nr (...), rok produkcji 2012 oraz zasądzenie kosztów procesu.

W uzasadnieniu powództwa strona powodowa podnosiła, że zawarła z pozwanym umowy pożyczki w dniach 20 lipca 2012r., 22 sierpnia 2012r. i 5 listopada 2013r. na zakup „przedmiotów dostawy” i pozwany zobowiązał się regularnie spłacać pożyczkę w ustalonych ratach. Wykonanie umów zostało zabezpieczone 3 weksłami in blanco oraz 3 umowami przewłaszczenia na zabezpieczenie ustanowionymi na przedmiotach dostawy. Pozwany zaprzestał spłacania rat i w dniu 13 października 2016r. powódka wypowiedziała mu umowę pożyczki. Dodatkowo na podstawie pkt. 11.3 umowy przewłaszczenia wezwała do zwrotu ww. przedmiotów w oznaczonym miejscu i czasie, czego pozwany nie wykonał. Jako podstawę roszczenia strona powodowa wskazała art. 222kc twierdząc, że pozwany był uprawniony do korzystania z rzeczy tylko w okresie trwania umowy i tylko w przypadku uregulowania należności z tytułu umowy.

Pozwany- C. K. w odpowiedzi na pozew nie uznał powództwa i wniósł o jego oddalenie oraz zasądzenie od powoda kosztów procesu. W uzasadnieniu swojego stanowiska podnosił, że przysługuje mu skuteczne względem powoda jako właściciela przedmiotowych ruchomości, uprawnienie do władania nimi wobec braku skutecznego wypowiedzenia umów, jak też braku doręczenia mu pisma zawierającego żądanie zwrotu i dostarczenia powódce przewłaszczonych rzeczy. Powołał się na treść punktu 11.3 umowy przewłaszczenia. Dodatkowo podnosił, że na poczet zadłużenia dokonał wpłat kwot: 6.654 zł w dniu 15.03.2016r., 2.000 zł w dniu 18.05.2016r. i 6.000 zł w dniu 21.10.2016r., których to kwot powódka nie zafakturowała, a które wskazują, że nie ma wobec niej zadłużenia, co nie dawało podstaw do wypowiedzenia umów pożyczek. Twierdził, że wbrew obowiązкови wynikającemu z dyspozycji art. 6 kc strona

powodowa nie udowodniła roszczenia, nie złożyła dowodów na potwierdzenie faktów uzasadniających powództwo. Nie złożyła potwierdzeń wpłat rat pożyczek, co pozwoliłoby ustalić kolejność wpłat i sposób ich zaliczenia na poczet zadłużenia. Podnosił też, że przez Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w dniu 14.03.2017r. w sprawie II Nc 79/17 został wydany nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym o zapłatę kwoty 131.227 zł solidarnie od pozwanego i jego rodziców. Podstawę roszczenia stanowił weksel zabezpieczający spłatę przedmiotowych umów. W świetle treści pkt. 11.5 umów pożyczek dochodzenie przez powoda zwrotu pożyczki i wydania rzeczy przewłaszczonej, na wypadek uwzględnienia obu powództw, będzie stanowiło bezpodstawne wzbogacenie po stronie powodowej.

Jednocześnie wnosił o zastosowanie art. 5 kc z uwagi na fakt, że maszyny rolnicze stanowią wyposażenie prowadzonego przez niego gospodarstwa rolnego, które bez tego sprzętu nie będzie mogło funkcjonować i nie będzie mógł spłacać także innych wierzycieli.

Sąd Okręgowy w Łomży ustalil następujący stan faktyczny:

(...) Spółka z o.o. z siedzibą w W. zawarła z C. K. trzy umowy pożyczki. Wszystkie były sporządzane w innych terminach, a podpisane kilka dni później. Oferty składał przedstawiciel powódki zgłaszający się do pożyczkobiorców.

Pierwszą oznaczoną numerem (...) zawarto dnia 20 lipca 2012r. na zakup ciągnika F. (...)wyprodukowanego w 2012r., fabrycznie nowego. Wartość pożyczki wynosiła 32.042,61 franków szwajcarskich.

Drugą oznaczoną numerem (...) zawarto dnia 22 sierpnia 2012r. na zakup ładowacza czołowego A. Ł.-104, gdzie wartość pożyczki wynosiła 8.204,69 franków szwajcarskich.

Trzecia oznaczona numerem (...) sporządzona w dniu 5 listopada 2013r. na zakup prasy belującej (...)(...)wartości 36.585,36 złotych została podpisana w dniu 20 listopada 2013r. Jako załącznik Nr. 2 do tej umowy stanowił harmonogram spłat rat w systemie co 6 miesięcy w kwotach tam wskazanych .

Integralną częścią wszystkich umów były Ogólne Warunki Umów P. oraz porozumienia wekslowe do weksla własnego pożyczkobiorcy i umowy przewłaszczenia stanowiące zabezpieczenie spłaty pożyczek.

Pozwany zobowiązał się spłacić pierwszą pożyczkę w 119 miesięcznych ratach następujących po sobie. Drugą w 71 miesięcy, a trzecią w 72 miesiące. Ostatnia umowa miała być płatna w walucie polskiej, jako walucie udzielania pożyczki (pkt. 3.1. obu umów), z marżą wynoszącą 6,2744% i stopą oprocentowania wg. WIBOR 1 M (PLN). Natomiast dwie pożyczki udzielone we frankach szwajcarskich według punktów 3.1. obu umów miały być spłacane „ w walucie umowy lub PLN”, pierwsza z marżą 5,7643% i stopą oprocentowania LIBOR 1M ((...)) (pkt. 4 umowy), a druga z marżą 5,8745% i oprocentowaniem LIBOR 1M ((...)) (pkt. 4 umowy). Jako dzień płatności odsetek oznaczono, począwszy od następnego kalendarzowego miesiąca po miesiącu, w którym nastąpi wypłata pożyczki, ostatni dzień każdego kolejnego miesiąca przypadającego na dzień roboczy.

Zgodnie z Ogólnymi Warunkami Umów stanowiącymi integralną część wszystkich trzech umów (pkt.6.1.7, 6.1.8, 6.1. 9. i 6.1. 10. k- 25 akt) w przypadku, gdy walutą umowy była inna niż PLN waluta, S. (...) był uprawniony do przeliczania kwoty do spłaty wraz z innymi kwotami należnymi od pożyczkobiorcy według kursu sprzedaży waluty umowy w banku prowadzącym rachunek z **dnia wystawienia faktury** dla należności zafakturowanych. **Nieotrzymanie faktury od powódki przed datą wymagalności nie stanowiło dla pożyczkobiorcy uprawnienia do powstrzymania się od spełnienia świadczenia w dacie wymagalności.** Pozwany podpisał też oświadczenie, że jest świadomy ryzyka związanego ze zmianami kursu walut.

Ogólne Warunki Umów jako stanowiące integralną część każdej z trzech umów, przewidywały możliwość wypowiedzenia umowy tylko przez stronę powodową (pkt. 12.1) stanowiąc, że jeżeli pożyczkobiorca nie zapłaci jakiegokolwiek kwoty należnej na podstawie umowy w czasie i w sposób określony w umowie lub nie wykonana jakiegokolwiek zobowiązania (...) wówczas powódka może bez względu na stopień winy pożyczkobiorcy, w **drodze pisemnego zawiadomienia** skierowanego do pożyczkobiorcy, **wypowiedzieć umowę** w całości lub w części

lub żądać dodatkowego zabezpieczenia. Nie wskazano obowiązującego strony umów okresu wypowiedzenia. Żadna z umów nie przewidywała możliwości jej wypowiedzenia przez pożyczkobiorcę. Ogólne warunki umów zobowiązywały powódkę do informowania pożyczkobiorcy o wysokości stopy oprocentowania i wysokości raty kapitałowo-odsetkowej w danym dniu płatności (pkt. 7 owu). Warunki wcześniejszej spłaty wskazane w pkt. 8 owu przewidywały taką możliwość, nakładając obowiązek zawiadomienia przez pożyczkobiorcę o zamiarze wcześniejszej spłaty nie później niż na 30 dni roboczych przed proponowaną datą wcześniejszej spłaty oraz otrzymanie przez powódkę zgłoszonego przez nią żądania odszkodowania za wszelkie szkody dochodzone przez nią na zasadach ogólnych w związku z wcześniejszą spłatą pożyczki.

Wszystkie trzy umowy przewłaszczenia stanowiły w pkt.11.3, że przewłaszczający do czasu całkowitej spłaty pożyczki, a w przypadku niespłacenia pożyczki w przewidzianym terminie, do momentu otrzymania przez przewłaszczającego **pisma S. (...) zawierającego żądanie** zwrotu i dostarczenia powódce przewłaszczonych rzeczy, **ma prawo do bezpłatnego używania przewłaszczonych rzeczy**. W przypadku zgłoszenia przez S. (...) żądania zwrotu przewłaszczonych rzeczy, obowiązek dostarczenia rzeczy do wskazanego miejsca spoczywa na przewłaszczającym i następuje na jego koszt stanowiący kompensatę kosztów windykacji (w tym kosztów przewozu).

Pozwany spłacał raty wynikające z zawartych umów okresowo z opóźnionym terminem płatności, na podstawie przekazywanych mu w różnych terminach faktur. Z tytułu nieterminowych wpłat naliczane były odsetki, które pozwany spłacał. Umowy zawarte między stronami nie były jedynymi pożyczkami pozwanego, który popadł w dodatkowe zadłużenie z tytułu przekroczenia kwoty mlecznej, co skutkowało nałożeniem na niego wysokich kar finansowych potrącanych z uzyskiwanego wynagrodzenia za sprzedawane mleko. Z tego powodu pozwany nie wywiązał się do końca z przyjętego na siebie obowiązku spłaty pożyczek zawartych z powódką. W miesiącu lipcu 2015r. powódka wysłała do niego wezwanie do zapłaty zaległości pod rygorem przedterminowego rozwiązania umowy, odebrania przedmiotu umowy, wypełnienia weksla i skorzystania z innych zabezpieczeń informując, że faktury za opłaty manipulacyjne traktowane są na równi z innymi płatnościami wynikającymi z należności głównej i brak uiszczenia płatności może spowodować wypowiedzenie umowy. Jednocześnie poinformowano, że doliczane są opłaty manipulacyjne w kwocie 250 zł netto (k- 148) . W tym okresie pozwany zwrócił się do powódki na piśmie z wnioskiem o wydłużenie okresu trwania umów z uwagi na obciążenie karami za przekroczenie kwoty mlecznej. Jak wynika z odpowiedzi noszącej datę 8.12.2015r. (k 119) zawiera ona informację, że bezwzględny warunkiem rozważenia możliwości wydłużenia okresu trwania umów jest brak zaległości z tytułu umów pożyczek. Jednocześnie w piśmie tym, noszącym datę 8.12.2015r. wezwano pozwanego do spłaty należności w łącznej wartości 10.814,63 zł w nieprzekraczalnym terminie do 11.12.2015r. pod rygorem wypowiedzenia umowy (pismo z k- 119). Następnie pismem noszącym datę 3.03.2016r. strona powodowa poinformowała pozwanego, że w związku z jego pismem z dnia 10.02.2016r. nie wyraża zgody na zawarcie ugody na spłatę umów pożyczek, jednocześnie informując, że w przypadku braku spłaty zaległości wg. załączonego zestawienia, które wynosiło 11.358,64 (k- 122 odw) wypowie umowy pożyczki i przystąpi do odbioru długu. W dniu 15.03.2016 r. pozwany wpłacił na rzecz powódki kwotę 6.654 zł (k-57) z tytułu spłaty zaległości, w dniu 4.05.2016r. kwotę 17.750 zł jako spłatę zaległości (k- 63), a w dniu 18.05.2016r. kwotę 2.000 zł jako spłatę zaległości (k- 58). Wg. informacji udzielonej pozwanemu przez przedstawiciela powódki kwota 17.750 zł miała pokrywać wszystkie zaległości. Następnie strona powodowa w dniu 13.07.2015r. wystawiła 3 faktury na kwoty po 2.952 zł każda jako opłata manipulacyjna- przygotowanie dokumentów do wznowienia i uznała je za uiszczone przelewem (k- 60,61,62) . Datą płatności była data wystawienia faktury. W dniu 12.07.2016r.zostały sporządzone 3 Aneksy oznaczone jako numery 1 do wszystkich trzech umów (k- 14,17 i 20). W Aneksie do umowy nr. (...) z 20.07.2012r. postanowiono, że wartość rat pożyczki od nr.46 (maj 2016)do nr 47(czerwiec 2016) wynosi o CHF, zmianie ulega pkt. 6.1. (...) i uzyskuje brzmienie, że przy zastosowaniu formuły równych płatności kapitałowo-odsetkowych (raty annuitetowej) z tym, że rata kapitałowo-odsetkowa nr 48 (lipiec 2016) stanowi 300% wysokości rat w miesiącach kolejnych, w umowie pożyczki w pkt. 4 marże ustala się z wysokości 5,7643 % na 6,2643%, wartość skapitalizowanych odsetek od maja 2016r. wynosi 205,55 CHF, a pozostałe warunki pozostają bez zmian. Na tych samych zasadach wprowadzono zmiany do umowy z 22.08.2012r. nr. (...) oraz do umowy z 5.11.2012r. nr (...), w którym to aneksie przeliczono wartość pożyczki zgodnie z załącznikiem do tego Aneksu, podwyższono marżę jak w poprzednich aneksach i ustalono wartość skapitalizowanych odsetek od maja do czerwca

2016r. Pismem datowanym na 12.09.2015r. powódka wezwała pozwanego do zapłaty kwoty 9.607,66 zł pod rygorem przedterminowego rozwiązania umowy (k- 129). Z tej samej daty jest drugie wezwanie na tą samą kwotę i noszące ten sam numer (...)OWS (k-132). Jak wynika z trybu zawierania umów i aneksów pozwany nie miał żadnych możliwości negocjowania umów, ani też uzyskania informacji wyjaśniających.

W tym samym miesiącu wrześniu 2016r. C. K. zwrócił się do strony powodowej o prolongatę spłaty zadłużenia. W odpowiedzi na ten wniosek, pismem datowanym na 25.10.2016r. powódka nie wyraziła zgody na przedstawioną propozycję. Stwierdziła, że od momentu wznowienia umów pożyczki w lipcu 2016r. pozwany dokonał tylko jednorazowej, częściowej spłaty w dniu 24.10.2016r. kwoty 6.000 zł, co pokryło najstarsze wymagalne raty przypadające na dzień 31.07. 2016r., a pozostałe raty przypadające na dzień 31.08. i 31.09.2016r. nie zostały uregulowane. Jednocześnie pismo to stwierdza, że „w związku z notorycznymi opóźnieniami w płatności umowy pożyczki zostały wypowiedziane. W przypadku braku spłaty należności w łącznej kwocie 11.422,55 zł wraz z kosztami wznowienia umów w łącznej kwocie 8.856 zł w terminie do 18.11.2016r. powódka odstąpi ostatecznie od możliwości wznowienia umów i przystąpi do odbioru przedmiotu finansowania w dniu 21.11.2016r. (pismo z k-124). Raty z umowy nr. (...)pozwany spłacał do miesiąca lipca 2016r., a z umowy nr. (...) do kwietnia 2016r. włącznie (k- 103 odw., 101-102,99 odw-100)

Pismo noszące datę 13.10.2016r. zatytułowane Wypowiedzenie (k-22) stanowiło, że powódka w związku z nieuregulowaniem należności pomimo wznowienia dodatkowego terminu zapłaty, na podstawie postanowień zawartych umów, w tym (...) wypowiada umowy pod warunkiem zawieszającym braku zapłaty w nieprzekraczalnym terminie do dnia 27.10.2016r. pełnej kwoty zaległości wymienionej w zestawieniu (tj. 11.988,89zł) oraz kwoty 8.856 zł tytułem opłaty manipulacyjnej związanej z dodatkową obsługą przeterminowanego zadłużenia. (k-22-22 odw). Pozwany twierdzi, że nie otrzymał takiego wypowiedzenia, a do pisma noszącego datę 13.10.2016r. zatytułowanego Zwrotne potwierdzenie odbioru (k- 77), które pokwitował 17.10.2016r. i które stwierdza „ Niniejszym potwierdzam odbiór korespondencji do umów nr (...) (Wypowiedzenie „ , dołączone były aneksy do umów i zestawienia rozliczeń rozrachunków, natomiast nie było wypowiedzenia, na które powołuje się strona powodowa. Następnie w miesiącu listopadzie 2016r. powódka skierowała do pozwanego pismo (k- 126) , że w dniu 24.11.2016r.nastąpi demontaż i windykacja przedmiotów finansowanych na podstawie umów. Pismem z dnia 21.11.2016r. (k- 127) nie wyraziła zgody na wstrzymanie windykacji przedmiotu leasingu. Jednocześnie w piśmie tym stwierdzała, że” zgodnie z zapisem umownym pozwany jest zobowiązany do comiesięcznych płatności z tytułu rat leasingu. W związku z tym przystępuje do odbioru przedmiotów finansowych. Jednocześnie rozmowy na temat zawarcia porozumienia co do spłaty wymagalnych i zaległych należności mogą zostać przeprowadzone tylko w przypadku wydania tych przedmiotów” Ostatecznie do wydania przedmiotów umów między stronami nie doszło, a powódka nie doręczyła pozwanemu skutecznego żądania zwrotu przedmiotów przewłaszczenia i dostarczenia do niej na koszt pożyczkobiorcy, co jednoznacznie wynikało z umów przewłaszczenia rzeczy. Brak jest dowodu, aby takiej treści korespondencja została doręczona pozwanemu za zwrotnym potwierdzeniem odbioru lub w formie kurierskiej. Pozwany zdecydowanie twierdzi, że taka konkretnie korespondencja nie została mu doręczona, a otrzymywał szereg pism od strony powodowej dotyczących poszczególnych umów lub łącznie ich.

C. K. ma 38 lat, jest kawalerem. Razem z nim we wspólnym gospodarstwie domowym pozostają rodzice, którzy otrzymują świadczenia emerytalno-rentowe. Prowadzi gospodarstwo rolne o łącznej powierzchni 35 ha, z czego dzierżawi 25 ha. Gospodarstwo jest nastawione na produkcję mleka. Obecnie uzyskuje z tytułu sprzedaży mleka około 20.000 zł. miesięcznie. Posiada zobowiązania pieniężne z tytułu innych umów kredytowych, które spłaca. Nie ma nowych zobowiązań. Przedmiotowy sprzęt jest mu niezbędny do codziennego użytku do dalszego prowadzenia gospodarstwa rolnego i produkcji. Nie ma innego sprzętu tego samego rodzaju, z którego mógłby korzystać, ani też możliwości korzystania z usług podwykonawców do tego rodzaju prac lub wypożyczenia sprzętu. Jego wykształcenie, posiadane umiejętności i bezpośredni kontakt na rozprawie wskazują na niski poziom wykształcenia ogólnego i osobiste warunki, które poddają w uzasadnioną wątpliwość świadomość co do warunków i skutków zarówno zawartych umów podstawowych, jak i umów stanowiących ich integralną część, w tym umów przewłaszczenia.

Pozwany nigdy nie kwestionował obowiązku spłaty zaciągniętych pożyczek. Jeszcze przed wystąpieniem z roszczeniem przez powódkę zgłaszał różne propozycje zawarcia ugody, które nie zostały uwzględnione. Także w toku niniejszego procesu deklarował gotowość dalszych spłat rat oraz zaległości z jednoczesnym poddaniem się egzekucji w przypadku zaistnienia opóźnienia. Również na taką propozycję strona powodowa nie wyraziła zgody.

Sąd Okręgowy w Łomży zważył co następuje:

W świetle zebranego materiału dowodowego powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie. Poza sporem w sprawie jest okoliczność, że strony zawarły trzy umowy pożyczki na zakup przez pozwanego sprzętu rolniczego. Dwie z nich zawarte zostały w walucie obcej- frankach szwajcarskich, a jedna w walucie polskiej. Bezsporne jest też, że integralną częścią tych umów były też Ogólne Warunki Umowy P. jako włączone do poszczególnych umów ze stwierdzeniem, że pożyczkobiorca zapoznał się z ich treścią oraz umowy wekslowe i umowy przewłaszczenia, jako dwa sposoby zabezpieczenia spłaty. Te ostatnie umowy (przewłaszczenia) rodziły po stronie powodowej możliwość wystąpienia z roszczeniem windykacyjnym. W procesie takim pozwany może się bronić w rozmaity sposób, m.in. przez podnoszenie zarzutu hamującego polegającego na wykazywaniu, że służy mu skuteczne względem powoda uprawnienie do władania rzeczą stanowiącą własność powoda. Jednocześnie zasadność roszczenia windykacyjnego, jak każdego innego roszczenia, podlega ocenie z punktu widzenia jego zgodności z zasadami współżycia społecznego i w razie stwierdzenia takiej niezgodności może zostać oddalone przez sąd.

W niniejszej sprawie nie budzi wątpliwości, że zgodnie z zawartymi umowami, oprócz umowy porozumienia wekslowego do weksla własnego wystawionego in blanco przez pozwanego i jego rodziców jako poręczycieli, zabezpieczeniem pożyczek było przewłaszczenie zakupionego przez pozwanego sprzętu rolniczego na rzecz powódki. Celem zawartej między stronami umowy przewłaszczenia na zabezpieczenie nie było nabycie przez wierzyciela własności przedmiotów przewłaszczenia, ale zabezpieczenie wierzytelności. Przewłaszczenie na zabezpieczenie jest bowiem czynnością kauzalną, a przyczyną przysporzenia jest w tym wypadku zabezpieczenie wierzytelności. Zaspokojenie wierzytelności z przewłaszczonej rzeczy może być dokonane w różny sposób określony swobodnie przez strony umowy przewłaszczenia, w jaki właściciel przewłaszczonej rzeczy zaspokoi z niej swoją wierzytelność. Zaspokojenie wierzyciela następuje zatem z chwilą wskazaną przez strony w umowie i nie jest to moment przewłaszczenia (nabycie przez właściciela własności rzeczy), ale data faktycznego dokonania czynności przewidzianej w warunkach zawartej umowy przewłaszczenia. Przenosząc niniejsze na grunt przedmiotowych umów zawartych między stronami, do skutecznego żądania wydania rzeczy z tytułu łączących strony umów przewłaszczenia niezbędne było skuteczne wypowiedzenie tych umów przez wierzyciela w sposób zgodny z uregulowaniami zawartymi w pkt. 12 Ogólnych Warunków Umów, a następnie pisemne żądanie zwrotu i dostarczenia przewłaszczonej rzeczy z prawem do bezpłatnego używania do tego czasu przewłaszczonej rzeczy (pkt. 11.3).

Z treści punktu 11.4 wszystkich trzech umów przewłaszczenia zawartych między stronami wynikało, że **strona powodowa zobowiązała się w tych umowach do korzystania z prawa własności przewłaszczonych rzeczy w granicach niewykraczających poza uzasadnione zabezpieczenie udzielonej pożyczki.**

Z łączących strony umów jednoznacznie wynika, że przesłanką do żądania rzeczy na podstawie umów przewłaszczenia łączących strony było nie tylko samo opóźnienie lub zaprzestanie spłaty rat, ale poprzedzające je pisemnie skierowane do pożyczkobiorcy wypowiedzenie umowy w całości lub w części lub żądające dodatkowego zabezpieczenia (pkt.12 (...)).

Jednocześnie w OWU strona powodowa zobowiązała się (pkt. 18.2), że wszelkie oświadczenia woli składane wobec pożyczkobiorcy będą wysyłane listem poleconym lub pocztą kurierską. Z zebranego materiału dowodowego wynika, że powódka kierowała do pozwanego różnego rodzaju pisma wzywające do zapłaty zadłużenia. Zawierała aneksy do umów, wysyłała zestawienia spłat, faktury dotyczące opłat manipulacyjnych w różnych kwotach nie odnoszące się do podstawy takich wyliczeń, opłat za czynności windykacyjne, przyjazdu do pożyczkobiorcy, ale nie przedstawiła dowodu na okoliczność skutecznego doręczenia pożyczkobiorcy wypowiedzenia trzech umów i dowodu doręczenia mu żądania zwrotu i dostarczenia do Spółki przewłaszczonych rzeczy. Wręcz przeciwnie, z dołączonych kopii pism wynika,

że strona powodowa jako pożyczkodawca odpowiadała negatywnie na wnioski pożyczkobiorcy proponującego różne formy ugodowego załatwienia problemów wynikających z terminowych płatności rat, a jednocześnie wskazywała na możliwość kontynuowania umów podając w każdym piśmie różne wyliczenia istniejących należności na jej rzecz, możliwości wznowienia umów.

Jednakże strona powodowa nie udowodniła, aby skierowała do pozwanego skuteczne wypowiedzenie umów oraz żądanie zwrotu i dostarczenia przewłaszczonych rzeczy, który to wymóg jednoznacznie wynikał z umowy przewłaszczenia, na której powódka opiera swe żądanie. Oświadczenie z daty 13.10.2016r. złożone zostało z zastrzeżeniem warunku zawieszającego. Jest to jednostronne oświadczenie woli o charakterze kształtującym prawo i jako takie nie może być złożone z zastrzeżeniem warunku w rozumieniu art. 89 kc. Pozostaje bowiem w sprzeczności z istotą tego rodzaju czynności, której celem jest definitywne uregulowanie łączącego strony stosunku prawnego. Klóciłoby się z tym uzależnienie takiego skutku od zdarzenia przyszłego i niepewnego, na które strony nie mają wpływu. Poza tym wskazuje oprócz kwot należnych rat i odsetek zawartych w załączonym na odwrocie zestawieniu, jako dodatkowy warunek żądanie zapłaty kwoty 8.856 zł tytułem opłaty manipulacyjnej związanej z dodatkową obsługą przeterminowanego zadłużenia bez odniesienia się do podstawy takiego żądania oraz stwierdzenie, że wypowiedzenie (...) wywoła skutki prawne bez potrzeby wysyłania dodatkowych zawiadomień, bez ich wskazania. Oświadczenie to wywierało wpływ na stosunki majątkowe pozwanego i jako takie nie powinno być dokonane z zastrzeżeniem warunku, ani też w nieprecyzyjny sposób. Ochrona prawna interesów takiej osoby wymaga, aby zakres skuteczności takiego oświadczenia woli był precyzyjnie oznaczony. Dlatego takie warunkowe oświadczenie woli o wypowiedzeniu umowy jest niedopuszczalne. (patrz wyrok Sądu Najwyższego z 29.04.2009r., w sprawie II CSK 614/08, OSN Nr.2,poz.32) W okolicznościach niniejszej sprawy należało uznać, że powódka nie złożyła pozwanemu skutecznego oświadczenia o wypowiedzeniu umowy, ponieważ nie mogło ono być złożone pod warunkiem, a w konsekwencji nie mogło odnieść skutku.

Nie bez znaczenia dla powyżej oceny jest też okoliczność, że datę 12.09.2016r. noszą trzy pisma oznaczone różnymi numerami, (k- 129, 132, 136) zawierające wezwania do zapłaty pod rygorem rozwiązania umowy i ze stwierdzeniem, że brak zapłaty we wskazanym terminie może spowodować: 1.P. rozwiązanie umowy, 2.Odebranie przedmiotu umowy, 3. Wypełnienie weksla łączną kwotą roszczeń, 4. Skorzystanie z innych zabezpieczeń i uprawnień, 5. Skierowanie sprawy na drogę sądową oraz zawierające inne kwoty opłat manipulacyjnych. Natomiast pismo noszące datę 25.10.2016r. stanowiące odpowiedź na pismo pozwanego z 7.09.2016r. zawierające wniosek o prolongatę spłaty zadłużenia stwierdza, że „**umowy pożyczki zostały ponownie wypowiedziane**” bez wskazania z jaką datą, co w przypadku braku uiszczenia wskazanych w tym piśmie należności, będzie skutkować, że S. (...) odstąpi ostatecznie od możliwości wznowienia umów i przystąpi do odbioru przedmiotów finansowania w dniu 21.11.2016r.(k-124) Następne pismo informowało, że w dniu 24.11.2016r. nastąpi demontaż i windykacja. Jednocześnie stwierdzało, że windykacja dotyczy przedmiotów leasingu i możliwe są negocjacje, gdy przedmioty leasingu będą znajdować się w magazynie powódki. Forma ta nie czyni jednak zadość wymogom przewidzianym w umowach przewłaszczenia co do żądania dostarczenia rzeczy przez pożyczkobiorcę.

W świetle powyższych pism kierowanych do pozwanego w krótkim czasie, zawierających sprzeczne informacje, tym bardziej treść oświadczenia woli powódki z dnia 13.10.2016r. jest niejednoznaczna i zwłaszcza w kontekście prowadzonej korespondencji oraz stanowiska wierzyciela wyrażanego zarówno przed tą datą, jak i później, mogła po stronie pozwanego rodzić uzasadnione przekonanie, że nie jest to oświadczenie woli o wypowiedzeniu umów pożyczek, a w konsekwencji umowy nie zostały rozwiązane.

Także sama treść zwrotnego potwierdzenia odbioru nosząca datę 17.10.2016r.(k-77), nie stanowi wystarczającego dowodu do uznania, że w tym dniu doręczono pozwanemu wskazane powyżej wypowiedzenia umów, które mogłyby być uznane za skuteczne. Strona powodowa była zobowiązana przez Sąd do złożenia oryginałów dokumentacji związanej z zawartymi umowami, oryginałów korespondencji kierowanej do pozwanego, dowodami wytworzenia poszczególnych pism i faktur oraz ich wysłania. Nie wykonała tego zarządzenia, nie złożyła wniosku pozwanego o udzielenie pożyczek, dokumentacji stanowiących podstawę zawarcia umów, dowodów wytworzenia pism kierowanych do pozwanego, podstawy naliczania opłat manipulacyjnych w różnych wysokościach, podwyższenia marży i 300%

naliczenia rat wskazanych w aneksach do umów. Nie zostały złożone dowody skutecznego doręczenia pozwanemu wypowiedzeń umów przy czym znamienne jest, że część korespondencji nie wywołującej tak daleko idących skutków jak wypowiedzenie, kierowana była do pożyczkobiorcy oddzielnie dla każdej z trzech umów, a wypowiedzenie miałoby zawierać się w jednym piśmie dotyczącym wszystkich trzech umów, zawierającym jedną kwotę zaległości, podczas gdy były to odrębne i niezależne od siebie umowy. Także zwrotne potwierdzenie odbioru w takiej treści jak zostało złożone przez powódkę, w okolicznościach sprawy nie stanowi wystarczającej podstawy do uznania, że wypowiedzenia zostały pozwanemu skutecznie doręczone.

Zgodnie z art. 353¹kc strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swojego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze stosunku), ustawie lub zasadom współżycia społecznego. Swoboda kształtowania treści stosunku umownego polega zarówno na swobodzie ustalania stosunków umownych w ramach umowy podstawowej, jaką w przedmiotowej sprawie były umowy pożyczki, jak i stanowiącej ich integralną część umowy przewłaszczenia. Określone w tych umowach warunki, w tym sposób zaspokojenia się wierzyciela z przewłaszczonej rzeczy wiążą strony, nie może być sprzeczny z treścią stosunku prawnego łączącego strony, umową lub zasadami współżycia społecznego.

Powódka trudniąc się udzielaniem pożyczek w ramach swojej działalności gospodarczej zawarła z pozwanym umowy z uprzywilejowanej pozycji. Przedstawione pozwanemu Ogólne Warunki Umów stanowiące integralną część zawartych umów są mało czytelne nie tylko dla pożyczkobiorcy o statusie społecznym pozwanego. Zawierają też uregulowania odbiegające od dobrych obyczajów i uczciwości kupieckiej zwłaszcza w zakresie braku możliwości wypowiedzenia umowy przez pożyczkobiorcę, praktycznie wyeliminowania możliwości wcześniejszej spłaty pożyczki bez odszkodowania na rzecz pożyczkodawcy, podwyższenia marży w aneksach do umów „frankowych”, nie wskazania w nich wartości rat wymienionych w tych punktach, stwierdzenie zmiany w aneksach pkt. 6.1.1 (...) i ustalenie określonej raty na poziomie 300 % wysokości rat w miesiącach kolejnych. Jednostronny był też sposób wystawiania faktur i określania terminu płatności w odniesieniu do kursu walut. Część faktur nosi taką samą datę wystawienia i sprzedaży, co przy konieczności doręczenia pozwanemu z miejsca wystawienia w W. do miejsca odbioru, uniemożliwiało terminowe dokonanie opłaty. Wreszcie zawarcia dwóch umów w walucie obcej. To ostatnie, zwłaszcza w okresie zawierania tych umów i zmiennego kursu walut, skutkowało brakiem możliwości realnego rozeznania wysokości zobowiązania w walucie polskiej i w konsekwencji rosnącymi zobowiązaniami pomimo ich spłaty zwłaszcza, że każdorazowo wysokość spłaty raty zależała od wysokości kursu waluty obcej w jakiej zaciągnięte były pożyczki. Samo podpisanie przez pozwanego jako kredytobiorcę oświadczenia, że zdaje sobie sprawę z ryzyka zaciągnięcia pożyczki w walucie obcej, nie może być rozpatrywane w oderwaniu od jego warunków osobistych i sytuacji w jakiej znajdował się w dacie zawierania umów i w późniejszym okresie spłaty, gdy na skutek spadku cen skupu mleka, przekroczenia kwot mlecznych i konsekwencji skutkujących kary finansowe popadł w zadłużenie. Nie uchylał się od wykonania umów zawartych z powódką, lecz przedstawiał różne propozycje, na które strona powodowa nie wyrażała zgody. Powódka, pomimo zobowiązania do złożenia dokumentów, nie złożyła pism kierowanych do niej przez pozwanego i jedynie z treści niektórych pism można wnioskować, że stanowią one odpowiedź na wnioski pozwanego. Wszelkie jednostki i instytucje trudniące się zawodowo świadczeniem usług tego rodzaju, jak udzielanie kredytów, pożyczek celowych z istoty swej są traktowane przez konsumentów jako instytucje zaufania publicznego i powinny traktować klienta w sposób, który nie jest sprzeczny z dobrymi obyczajami, zasadami współżycia społecznego i który nie narusza jego interesów w rażący sposób.

Niezależnie od powyższego, w okolicznościach niniejszej sprawy roszczenie strony powodowej podlegało oddaleniu także przy zastosowaniu art. 5 kc. Przepis ten może być stosowany do wszystkich podmiotów obrotu prawnego, które dopuszczają się nadużycia prawa. Normy te dotyczą mają zastosowanie także przy rozstrzygnięciu sporu powstałego na tle wykonania umowy. Zgodnie z linią orzecznictwa ocena zgodności takich umów z zasadami współżycia społecznego i społeczno-gospodarczym przeznaczeniem prawa została pozostawiona sądom dokonującym jej na podstawie znajomości zjawisk ekonomicznych i społecznych wyprowadzonej z doświadczenia życiowego. (patrz wyrok Sądu najwyższego z 27.07.2000r., IV CKN 85/00, OSN 3/81p. 48). Oceniając zasadność zastosowania dyspozycji art. 5 kc w niniejszej sprawie nie można pominąć źródła powstania roszczenia windykacyjnego powódki. Wskazana powyżej

dezaprobatą działań wierzyciela wykorzystującego uprzywilejowaną pozycję z racji specyfiki prowadzonej działalności, przy uwzględnieniu powszechnie znanych niekorzystnych zjawisk ekonomicznych związanych z udzielaniem pożyczek we frankach szwajcarskich, warunków osobistych pozwanego, który prowadzi gospodarstwo rolne, a przedmioty przewłaszczenia stanowią jedyne i niezbędne środki pracy do dalszego zachowania tego miejsca pracy uzasadnia zastosowania norm wskazanych w art. 5 kc. Sprzeczne zarówno ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem prawa, jak i z zasadami współżycia społecznego byłoby w niniejszej sprawie uwzględnienie powództwa, ponieważ pozbawienie pozwanego możliwości korzystania z tego sprzętu doprowadzi do zaprzestania prowadzenia hodowli bydła, czego skutkiem jest możliwość sprzedaży mleka i spłaty nie tylko zadłużenia z tytułu przedmiotowych umów, ale też innych zobowiązań pozwanego. C. K. spłaca pozostałe zobowiązania wynikające z umów i ugód zawartych z innymi podmiotami, co byłoby niemożliwe bez wykorzystania przedmiotów przewłaszczenia. Rola interesu społecznego w stosunkach gospodarczych nie jest tu więc bez znaczenia. Pozwany nie posiada innych umiejętności, nigdy nie pracował poza rolnictwem, nie kwestionował swoich zobowiązań z tytułu zawartych umów, kilkakrotnie zwracał się do powódki o zawarcie porozumienia na etapie przedsądowym, uiszczał wskazywane kwoty, które nie umniejszały jego długu, a były wykorzystane na opłaty manipulacyjne w kwotach przekraczających zwyczajowo przyjęte. Także w postępowaniu przed Sądem wyrażał gotowość zawarcia ugody, rozłożenie istniejącego zobowiązania na raty z jednoczesnym płaceniem bieżących rat i poddaniem się egzekucji w przypadku uchybienia płatności rat, na co strona powodowa nie wyraziła zgody bez wskazania uzasadnienia takiej decyzji. Takie działanie należy uznać za nadużycie prawa przez stronę powodową zwłaszcza, że między tymi samymi stronami toczy się postępowanie z umów wekslowych zawartych jako integralne części źródłowych umów pożyczek. Niewykonanie zobowiązania w postaci spłaty pożyczki, zwłaszcza w uzasadnionych obiektywnie okolicznościach, nie powoduje automatycznie, że instytucja udzielająca pożyczki powinna zaspokoić się z ustanowionych zabezpieczeń. Zgodnie ze stanowiskiem wyrażonym przez Sąd Najwyższy w wyroku z 28.10.2015r. w sprawie II CSK 831/14, (LEX nr 1938674) klauzula generalna zawarta w art. 5 kc ma na celu zapobieganie stosowaniu prawa w sposób schematyczny, prowadzący do skutków niemoralnych lub rozmiągających się z celem, dla którego dane prawo zostało ustanowione.

Dlatego uwzględniając powyższe okoliczności Sąd Okręgowy orzekł jak w wyroku.

Podstawę rozstrzygnięcia o kosztach procesu stanowi art. 98 kpc w zw. z § 2 pkt.6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015r., poz. 1800)